

Entrevista amb Rafael Corvinos i Barraca

(ve de la pàg. 19)

repressió del 6 d'octubre, o en conductes malèvols de la patronal o dels que consideràvem perillosos per ser espies de l'enemic o estar capacitats per boicotejar la feina antifeixista, de les autoritats manresanes. Això s'acceptava amb la condició que un cop detinguts i havent prestat declaració, se'ls imposessin sancions econòmiques a favor de les persones perjudicades o com un impost de guerra; i els feixistes i sabotejadors havien d'ésser traslladats a la presó de Barcelona.

— Vós éreu contrari al fet que s'exercís cap mena de violència a la ciutat?

— *Sí, totalment contrari. Tinc molts avals que proven que vaig salvar molta gent d'una mort segura. A més a més, em repugnava la violència. Patia moltíssim cada vegada que m'arribava la notícia d'un assassinat.*

— La pregunta ara és obligada. Sobre qui recau, segons vós, la responsabilitat d'aquells tristos fets?

— *Per a mi és indubtable que sobre el Cap d'Investigació i Vigilància, que era de la F.A.I. Cada secció era autònoma. Jo m'hi havia enfrontat moltes vegades; en alguns casos el vaig poder convèncer, però en d'altres actuava pel seu compte i sense el coneixement del Comitè, i aleshores no hi havia res a fer. La força de l'anarco-sindicalisme a Manresa, els primers mesos de la revolució, era immensa!*

— Quina era exactament la

“El Dr. Puig va recollir prop de 100 avals que demostren que vaig salvar moltes vides”

correlació de forces que hi havia dins el Comitè?

— *La CNT-Oposició solia aliar-se amb els homes del POUM. I la CNT-FAI amb les Joventuts Llibertàries. L'odi entre la CNT-Oposició i la CNT-FAI era grandíssim i això dificultava que moltes vegades no s'arribés a acords per unanimitat. Nosaltres, l'UGT-PSUC, vam anar agafant força a mesura que la guerra avançava i juntament amb l'ERC representàvem una tercera opció, que era la moderada dins del Comitè.*

— Durant el període en què governava el Comitè Revolucionari, a Manresa va començar l'enderrocament de moltes esglésies, algunes d'un valor arquitectònic fabulós. Autèntiques obres d'art van ser destruïdes. Com podia el Comitè justificar aquesta destrucció?

— *Un dels arguments — potser el més important — que va donar el Comitè als manresans sobre aquest tema va ser que hi havia molta gent en atur i que d'aquesta manera se'ls donaria feina. Jo, personalment, no crec que hi haguessin massa parats a Manresa i en tot cas serien molt pocs. Això era un subterfugi per dir quelcom a la ciutat,*

però la causa real anava dirigida contra tota manifestació de clericalisme. Totes les organitzacions d'esquerra estàvem d'acord en aquest punt i ho vàrem acceptar sense cap mena de discussió.

— Però això no era una forma de desprestigiar la revolució?

— Sí.

— I com és que ningú no se'n adonés i fes tots els possibles per evitar-ho?

— *No ho sé. Jo tampoc no ho vaig veure fins després. Reconec que vam demostrar tenir una mala visió i a més a més tenint en compte que a les grans ciutats de Catalunya es van tirar a terra només una o dues esglésies, per accontentar els més rabiosos, i prou.*

— Al cap de 48 anys, com valoreu la qüestió de l'ensorrament de les esglésies?

— *Penso que va ser una cosa molt mal feta, poc pensada; però també cal adonar-se que eren uns moments de crisi, amb el feixisme criminal al carrer, cosa que havia provocat la indignació de totes les organitzacions, especialment de l'anarco-sindicalisme. Si bé és cert que vam acabar gairebé amb totes les esglésies, fet*

En Corvinos, el 19 de juliol de 1936

insòlit comparat amb d'altres ciutats importants de Catalunya, també cal reconèixer que Manresa és d'aquelles ciutats catalanes que menys morts va tenir, en relació a la població civil. Més del 80% de les víctimes pertanyien a la població eclesiàstica.

— Com s'explica aquest fet?
— *Senzillament, que hi ha-*

via un odi molt arrelat entre les capes populars — especialment dins la CNT — contra tot el que feia referència al clericalisme; però en alguns casos aquest odi se l'havien ben guanyat per la seva actuació descaradament reaccionària i sempre favorable als interessos de la patronal.

— Quins edificis religiosos es varen salvar i de quina manera?

— *Els més importants van ser Casa Caritat, la Cova de Sant Ignasi, la Clínica de Sant Josep i la Seu. A la Clínica hi vaig actuar d'una manera decisiva. Tinc un aval de la Superiora on diu que no sols vaig salvar la Clínica sinó també les monges que hi havia. I tot gràcies a haver convertit la Clínica en un Hospital de Sang i les monges en infermeres; l'única cosa que varen haver de fer fou canviar-se l'hàbit.*

També he de dir que en una ocasió vaig salvar també a uns monjos de Montserrat que em van venir, desesperats, a demanar ajuda.

Sobre el salvament de Casa Caritat i de la Cova cal dir que en Ramon Sanz, que era regidor de l'Ajuntament, hi

El personatge

Rafael Corvinos i Barraca va néixer a Castelruiz (Soria) el 1907. Els seus pares eren mestres de l'Estat. Ell va estudiar fins a 4art. de batxillerat i, després de la mort del seu pare, va marxar cap a Binèfar (a l'Aragó) on feu d'aprenent en un gran comerç de teixits. Als 16 anys, el seu oncle, mossèn Elias, que era molt devot de la Cova de Sant Ignasi i amic de Joan Jorba Rius, el va introduir a la Casa Jorba de Manresa com a dependent.

A Binèfar, Corvinos ja militava a la U.G.T. i a les Joventuts Socialistes i quan arribà a Manresa participà en la fundació de la Unió Socialista de Catalunya i s'afilià tot seguit a l'A.D.C.I. (Associació de Dependents del Comerç i la Indústria de Manresa i comarca). Aleshores, en aquest sindicat funcionaven molt bé les seccions d'esports, cultura i diversions, però no s'hi duia a terme cap tasca sindical important.

A partir del 1934, un grup de joves entre els quals hi havia Carrió, Corominas, Vilarasau i el mateix Corvinos, van començar a treballar per desplaçar de la direcció de l'Associació els elements més grans, per tal d'introduir en el sindicat una dinàmica de lluita que aconseguís, entre d'altres coses, més beneficis econòmics per als seus afiliats. A finals del 1935, després d'una violenta assemblea, Corvinos va sortir elegit president de l'Associació.

La jova junta va reivindicar de seguida el tancament de tots els comerços els diumenges. I, per tal d'assolir els seus propòsits, una nit van trencar aparadors d'algunes botigues. A conseqüència d'aquests fets, Corvinos fou detingut. La seva causa va ser defensada pel conegut advocat laboralista barceloní, Angel de Semblancat.

Una de les grans afeccions de Corvinos era l'esquí i l'excursionisme i, cap als anys 30, juntament amb Vilalta i d'altres, fundà el Club Montanyenc. D'altra banda, el 1936 va ser nomenat vice-president i secretari d'afers exteriors de la Federació d'empleats i tècnics de Catalunya, que presidia el diputat de la Generalitat Ruiz-Ponseti.

Durant els fets del 6 d'octubre, Corvinos va anar al davant d'un grup força nombrós de manresans en direcció cap a Sabadell, ja que s'intentava que aquesta ciutat fos el punt de concentració d'una mena de divisió que hauria d'anar a ajudar el govern de la Generalitat. L'intent va fracassar i Corvinos va ser portat a la presó. En sortir-ne, va ingressar en el Comitè Pro-presos del 6 d'octubre.

Iniciada la guerra civil, va ser president del Consell d'Administració de la Casa Jorba, però per poc temps. També fou elegit segon president del Comitè Revolucionari de Milícies Antifeixistes. El mateix mes de juliol participà en la formació del PSUC a Manresa. A l'octubre de 1936, quan desaparegueren els comitès revolucionaris i es formaren els consells municipals, ocupà la primera tinència d'alcaldia en representació del PSUC i de la UGT.

El 1937 va marxar com a voluntari en una columna comunista. Després va estar a l'Acadèmia militar d'artilleria del govern de la República, d'on va sortir amb el grau de tinent per arribar a ser capità a finals de la guerra.

Després de la guerra va poder escapar-se de tres camps de concentració i anà de Castelldeferró (poble muntanyenc de Granada) fins a Saragossa —on vivia la seva mare— a peu. Havent estat denunciat, fou detingut definitivament el gener del 1943. Després de ser torturat i maltractat a les comissaries de policia va ingressar a la presó. En el judici el fiscal demanà dues penes de mort. Gràcies als avals que recolliren el Dr. Lluís Puig i altres persones i que testimonien que molts manresans havien salvat la vida durant la guerra gràcies a Corvinos, no fou executat. Va sortir de la presó amb llibertat condicional el 1950.

Posteriorment participà en la lluita clandestina contra el feixisme i s'afilià a una cèl.lula del PSUC de Barcelona. Recentment va deixar de militar al PSUC arran de la divisió interna d'aquest partit i s'afilià al P.C.C.

“Les masses revolucionàries i incendiàries ens desbordaven”